

Plastmass – mugavus, mis nõuab ohvreid

Moodne maailm kasutab tehismaterjale kõikjal alates toidust ja rõivastest ning lõpetades kodusisustuse ja tehnikaga. Elu erinevate plastmassideta on juba raske ette kujutada. Mugavus, mida need tehisained pakuvad, võib aga nõuda terviselt ränka lõivu.

Hiljuti Balti riikides korraldatud keskkonnanäitaja projekt LIFE+ "Mõtle, mida tarbid" uuris teravt kahjustavate kemikaalide sisaldust Eesti, Läti ja Leedu tarbetooidetes, toaõhus, kodutolmus ja inimeste veres. Tulemused olid üllatavad – ohtlike aineid leiti nii kõigi testisikute verest, kodutolmust kui ka paljudest igapäevastest toodetest.

Üks väga suur allikas, kust kahjulikud keemilised ühendid meie organismi jõuavad, on plastmassist tooted: toidupakendid, säilituskarbid ja -kotid. Elu päris ilma nendeta on nüüd juba raske isegi ette kujutada, kuid siiski tuleks olla nende ostmisel ja kasutamisel märksa tähelepanelikum ja teadlikum ning eelistada tooteid, mis on tervisele ohutud või ohutumad.

Üks kõige lihtsam võimalus on vaadata pakendilt, mis sorti plastmassiga on tegemist ja kas seda tasub osta. Kindlasti tuleks olla tähelepanelik just lastele mõeldud toodete puhul, kuna noor organism, mille kaitse pole veel välja kujunenud (alla 3. eluaasta), on mürgiste ainetega eriti haavatav.

Järgnevalt saab ülevaate, mida märgid pakenditel tähendavad ja kuidas neid lugeda.

Erinevate plastmasside kasutusala

- 1. PET EHK POLÜETÜLEEN-TEREFTALAAT** – pehmed joogipudelid ja kilest toidukotid, salatikastmepudelid, maapähklivõi topsid, ahjupanekuks mõeldud nõud, salatipakendid, sügavkülmapakendid.
- 2. HDPE EHK KÕRGTIHE POLÜETÜLEEN** – ketšupi-, majoneesi-, piima-, mahla- ja veepudelid, prügikotid, pesu- ja puhastusvahendite pudelid, kilest toidukotid, hommikuhelbepakkide kilevooderdus.
- 3. PVC EHK POLÜVINÜÜL-KLORIID** – šampoonipudelid, toidukile, dušikardinad, mänguasjad, vinüülist põrandakatted,

mitmed plasttorud, läbipaistvad toidupakendid. PVC on madala termilise stabiilsusega ja selle lagunemisel eraldub tervisele ohtlik HCl. PVC sisaldab lisaks ftalaate – uuringud kinnitavad, et ftalaadid kahjustavad hormonaalsüsteemi talitlust.

- 4. LDPE EHK MADALTIHE POLÜETÜLEEN** – pehmed joogipudelid, kandekotid, kinnitused, elastsed purgid ja tuubid (kosmeetika, toiduained), rõivad, mööbel, vaipkatted.
- 5. PP EHK POLÜPROPYLEEN** – margariini- ja jogurtitopsid, ravimitopsid, kõrred, plastmassist pudelikorgid, lei-

va- ja saiapakendid, siirupipudelid, mikrolaineahju panemiseks mõeldud nõud.

- 6. PSEHK POLÜSTÜREEN** – vahtmaterjalid (kaasaostetav toit, munarestid), ühekordsed nõud, elektronikaseadmete kaitsepakendid ja muud pakkematerjalid, lihapakendi alused,

